

Datum
2020-04-23Diarienummer
KS-2020/823.272Handläggare
Tina Lundin
tina.lundin@huddinge.se

Kommunfullmäktige

Förslag till hantering av projekten Skola Östra Balingsnäs och Solgård 2:22

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Kommunstyrelsens redogörelse och förslag till hantering av projekten Skola Östra Balingsnäs och Solgård 2:22 godkänns.
2. Kommunfullmäktiges beslut om framtida verksamhetsutförare och byggherre från den 17 december 2018 paragraf 39, kvarstår.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har uppdragit åt kommunstyrelsen att skyndsamt återkomma med förslag till hantering av projekten Skola Östra Balingsnäs och Solgård 2:22.

Frågan har tidigare behandlats i kommunfullmäktige, plan för samhällsbyggnad och grundskolenämnden.

Den utredning som kommunstyrelsens förvaltning gjort i samråd med barn- och utbildningsförvaltningen visar att kommunfullmäktiges tidigare beslut bör kvarstå. Beslutet kompletteras med rekommendationer för hanteringen av respektive projekt.

Rekommendation för Östra Balingsnäs

Utförare av verksamhet i grundskola Östra Balingsnäs ska vara kommunal och Huddinge Samhällsfastigheter AB ska vara byggherre. Detaljplanearbetet bör starta omgående. Verksamheten planeras starta senast hösten 2027.

Rekommendation för Solgård

Utförare av verksamhet i grundskola Solgård 2:22 ska vara en fristående aktör och byggherre ska vara en extern aktör. Markanvisning och detaljplanearbetet planeras preliminärt för verksamhetsstart höstterminen 2030. Avseende tidplanen bör exploateringsarbetet i Storängen följas noggrant i grundskolenämndens lokalbehovsplan för att kunna justeras vid behov.

Kostnaden för Balingsnässkolan, som sedan tidigare är planerad att byggas i kommunal regi, är inräknad kommunens prognostiserade skuldutveckling.

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Kommunstyrelsens förvaltning
141 85 HuddingeBesök
Kommunalvägen 28

Tfn vxl 08-535 300 00

huddinge@huddinge.se
www.huddinge.se

Beskrivning av ärendet

Ärendet har tidigare behandlats i kommunfullmäktige, plan för samhällsbyggnad och i grundskolenämnden. Nedan redovisas tidigare beslut och ställningstaganden.

Kommunfullmäktiges uppdrag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige uppdrog genom beslut den 20 april 2020 § 12, Plan för samhällsbyggnad och lokalförsörjning i Huddinge 2020 med utblick till 2035 till kommunstyrelsen att skyndsamt återkomma med förslag till hantering av projekten Skola Östra Balingsnäs och Solgård 2:22.

Plan för samhällsbyggnad och lokalförsörjning 2020 med utblick till 2035

I kommunstyrelsens tjänsteutlåtande till plan för samhällsbyggnad, sidan 5 står att läsa:

”Avvikelse från lokalbehovsplan – grundskola Östra Balingsnäs. Gällande grundskolor i Sjödalen så har grundskolenämnden beslutat att detaljplanearbete bör starta omgående för en ny kommunal grundskola omfattande 480 platser. Samtidigt beslutades att detaljplanearbetet för en ny fristående skola i Solgård med 420 platser bör återupptas omgående. Om båda dessa skolor skulle byggas parallellt så finns det en risk för överkapacitet. Konsekvensen av detta finns inte beskriven i grundskolans lokalbehovsplan. En utredning har därför påbörjats som belyser detta. För att ge ett fullständigt beslutsunderlag anser förvaltningen att även konsekvenserna av kommunalt eller fristående huvudmannaskap för den nya grundskolan i Östra Balingsnäs behöver belysas. Förvaltningen föreslår därför att kommunstyrelsen ges i uppdrag att återkomma med förslag till huvudmannaskap för den nya skolan i Östra Balingsnäs och fortsatt hantering av projektet för ny skola i Solgård, som är vilande. Utredningen bör bedrivas skyndsamt i samarbete mellan kommunstyrelsens förvaltning och med barn- och utbildningsförvaltningen.”

Utredningen som nämns ovan har initierats av samhällsbyggnadsavdelningen den 4 februari 2020 och redovisas i bilaga 4 och 5.

Grundskolenämndens lokalbehovsplan

Grundskolenämndens lokalbehovsplan och organisationsplanering har utgått ifrån kommunfullmäktiges beslut om framtida verksamhetsutförare och byggherre från den 17 december 2018 § 39.

I planen har hänsyn även tagits till den brist på elevplatser som finns idag samt det ökande behovet av elevplatser i hela kommunen. Organisationsplaneringen som måste vara långsiktig och är komplex ur många avseenden, utgår bland annat ifrån grundskolenämndens tematiska strategier och andra kommunala beslut.

Grundskolenämndens lokalbehovsplan, sidan 31, behandlar Östra Balingsnäs och Solgårdsskolan:

”*Östra Balingsnäs*, ny kommunal skola. En volymstudie har utförts och visar att den tillgängliga fastigheten kan rymma en F-3 skola med 4 paralleller, 480 grundskoleplatser. Detaljplanearbetet för projektet bör starta omgående.

Solgårdsskolan, föreslagen ny fristående skola, F-6 motsvarande 420 skolplatser. Mark är sedan tidigare utpekad och detaljplanearbetet för området bör starta omgående. Utvecklingen i Storängens industriområde följs”

Kommunfullmäktiges beslut om framtida verksamhetsutförare och byggherre

Kommunfullmäktige fattade beslut om framtida verksamhetsutförare och byggherre den 17 december 2018 paragraf 39, punkterna 17 och 18.

17. Utförare av verksamhet i grundskola Solgård i Sjödalen ska vara en fristående aktör och byggherre ska vara en extern aktör.

18. Utförare av verksamhet i grundskola Balingsnäs i Sjödalen ska vara kommunal och Huddinge Samhällsfastigheter AB ska vara byggherre.

Grundskolenämndens yttrande inför kommunfullmäktiges beslut
Grundskolenämnden var remissinstans i ärendet och inkom med svar om ställningstagande gällande utförare av verksamhet.

Grundskolenämnden har i sitt remissvar lämnat synpunkter vad gäller ställningstagande över utförare av framtida grundskolor. Nämnden förordar en blandning av kommunala och fristående aktörer i elevtäta områden. Samtidigt behöver kommunen säkerställa att det finns tillgång till kommunala grundskolor i de fyra geografiska huvudområdena. Förutom att kvalitetskraven gäller för alla aktörer så menar nämnden att det är en förutsättning för att klara den ökade inflyttningen av elever varje år att fristående aktörer uppmuntras och stöds i att etablera sig i Huddinge kommun. Av 10 grundskolor föreslår nämnden att 5 ska bedrivas i kommunal regi och 3 i fristående regi. Avseende två grundskolor har nämnden ingen bestämd synpunkt vad gäller val av utförare.

- Delområde Sjödalen:
  - Ny grundskola Solgård. Förvaltningen förordar en fristående aktör eftersom ingen fristående skola finns i detta område.
  - Ny skola Aspen Palmen. Förvaltningen förordar kommunal regi eftersom att i planerad byggnad också ingår en kommunal förskola.
  - Ny skola Balingsnäs. Förvaltningen förordar kommunal regi eftersom eleverna som är placerade på Balingsnässkolan har folkbokföringsadress i ett geografiskt omfattande område. Förvaltningen ser problem med alltför långa avstånd till närmsta kommunala grundskola.

Kommunstyrelsens utredning enligt uppdrag 2020-04-20

Kommunfullmäktige har uppdragit åt kommunstyrelsen att skyndsamt återkomma med förslag till hantering av projekten Skola Östra Balingsnäs och Solgård 2:22. För att tolka utredningsuppdraget har kommunstyrelsens förvaltning utgått ifrån de punkter som enligt plan för samhällsbyggnad behöver utvecklas, gällande kapacitet och huvudmannaskap. ”Avvikelse från lokalbehovsplan – grundskola Östra Balingsnäs. Gällande grundskolor i Sjödalen så har grundskolenämnden

Datum
2020-04-23

 Diarienummer
KS-2020/823.272

beslutat att detaljplanearbete bör starta omgående för en ny kommunal grundskola omfattande 480 platser. Samtidigt beslutades att detaljplanearbetet för en ny fristående skola i Solgård med 420 platser bör återupptas omgående. Om båda dessa skolor skulle byggas parallellt så finns det en risk för överkapacitet. Konsekvensen av detta finns inte beskriven i grundskolans lokalbehovsplan. En utredning har därför påbörjats som belyser detta. För att ge ett fullständigt beslutsunderlag anser förvaltningen att även konsekvenserna av kommunalt eller fristående huvudmannaskap för den nya grundskolan i Östra Balingsnäs behöver belysas. Förvaltningen föreslår därför att kommunstyrelsen ges i uppdrag att återkomma med förslag till huvudmannaskap för den nya skolan i Östra Balingsnäs och fortsatt hantering av projektet för ny skola i Solgård, som är vilande. Utredningen bör bedrivas skyndsamt i samarbete mellan kommunstyrelsens förvaltning och med barn- och utbildningsförvaltningen.”

Kapacitetsutredning

I mellersta Huddinge finns idag fjorton kommunala grundskolor, och en fristående grundskola som tillsammans har cirka 5 600 elevplatser. Detta ska jämföras mot årets elevprognos som är 6 800 elever vilket ger ett underskott på 1 200 platser i området. Enligt nedanstående prognos ses en ytterligare elevökning som år 2035 uppgår till 9 195 elever.

Mellersta																
Ålder	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
6	630	645	680	670	700	740	755	780	810	830	855	880	900	920	935	945
7-9	2 045	2 040	2 060	2 070	2 125	2 170	2 210	2 295	2 385	2 450	2 520	2 590	2 655	2 715	2 770	2 820
10-12	2 090	2 110	2 125	2 175	2 195	2 225	2 230	2 270	2 320	2 365	2 445	2 520	2 585	2 650	2 705	2 760
13-15	2 035	2 090	2 125	2 190	2 230	2 260	2 295	2 315	2 355	2 365	2 405	2 445	2 490	2 555	2 620	2 675
6-15	6 800	6 885	6 990	7 105	7 250	7 395	7 490	7 660	7 865	8 010	8 225	8 435	8 635	8 845	9 035	9 195

För att möta de kommande behoven av elevplatser finns idag beslut på om- och tillbyggnation av följande grundskolor i mellersta Huddinge:

- Utsäljeskolan, utökas till grundskola med tre paralleller i år F-9 samt grundsärskola för 30 elever. Vilket ger en kapacitetsökning på 283 elevplatser. Planerad verksamhetsstart hösten 2024.
- Tomtbergaskolan, utökas till grundskola med fyra paralleller i år F-6. Vilket ger en kapacitetsökning på 270 elever. Planerad verksamhetsstart hösten 2021.
- Stensängskolan, om- och tillbyggnad. Ersätter tillfälliga lokaler samt tillskapar ytterligare 27 elevplatser.

Dessa om- och tillbyggnadsprojekt ökar kapaciteten och förbättrar arbetsmiljön i befintliga kommunala grundskolor och har inte någon koppling till direktivet att hälften av alla nyproducerade verksamhetslokaler ska vara kommunala och hälften privatägda.

Datum
2020-04-23Diarienummer
KS-2020/823.272

Förutom dessa projekt finns ett antal planerade ny- och tillbyggnadsprojekt som saknar formella produktionsbeslut. Om samtliga projekt genomförs tillskapas ytterligare cirka 2 500 elevplatser i mellersta Huddinge.

Sammantaget innebär detta 3 080 nya elevplatser vilket ger totalt 8 680 elevplatser i mellersta Huddinge år 2035. I och med uppstarten av en ny skola tillskapas många nya platser samtidigt, vilket kan innebära ett tillfälligt överskott på elevplatser tidigast 2027. Dessa platser har historiskt sett använts som tillfälliga lokaler vid planerade renoveringar och liknande projekt.

Enligt befolkningsprognosen kommer ett nytt underskott på elevplatser att kunna uppstå i mellersta Huddinge cirka 2035. Befolkningsutvecklingen följs kontinuerligt i grundskolenämndens lokalbehovsplan som uppdateras årligen för att undvika över- eller underkapacitet.

Fördelningen mellan huvudmän som omfattas av direktivet

Huddinge kommuns strävan är att det i alla delar av kommunen ska finnas goda möjligheter att välja såväl kommunala som fristående alternativ. I Mål och budget 2019 framgår att hälften av alla nya verksamheter ska byggas och drivas av en fristående aktör. I snitt tar det sju år för en skola att färdigställas och hänsyn måste tas till vart i kommunen nya skolor behövs och när i tiden, vilket innebär att det tar tid innan direktivet får effekt.

Inom hela Huddinge kommun planeras enligt tidigare beslut fyra fristående och två kommunala nya skolor. Vilket innebär att 67 procent är fristående och 33 procent kommunala grundskolor.

Fristående:

- Kungens Kurva (810) nordvästra Huddinge
- Vårby, ny skola i Spendrups tidigare huvudkontor (750) nordvästra Huddinge
- Gladö-Lissma (189) mellersta Huddinge
- Solgård (420) mellersta Huddinge

Summa beräknade tillkommande fristående elevplatser är totalt 2 169.

Kommunala:

- Aspen/palmen (810) mellersta Huddinge
- Östra Balingsnäs (432) mellersta Huddinge

Summa beräknade tillkommande kommunala elevplatser är totalt 1 242.

Kommunstyrelsens utredning avseende hanteringen av projekten Skola Östra Balingsnäs och Solgård 2:22 redovisas nedan, se även bilaga 4 och 5.

Östra Balingsnäs

Barn- och utbildningsförvaltningens planering utgår ifrån det tidigare fattade beslutet att Östra Balingsnäs ska vara en kommunal skola. I lokalbehovsplanen har hänsyn tagits till den brist på elevplatser som finns idag, samt det ökande behovet av elevplatser i hela kommunen. Organisationsplaneringen som måste vara långsiktig och är komplex ur många avseenden, utgår bland annat ifrån

Datum
2020-04-23Diarienummer
KS-2020/823.272

behovet av samordning mellan skolor, grundskolenämndens tematiska strategier och andra kommunala beslut.

Östra Balingsnäs tolkas utifrån grundskolenämndens tidigare yttrande som en strategiskt viktig kommunal skola i och med sitt läge i ett av kommunens ytterområden, vilket ger problematiska elevflöden i och med de kommunala skolplaceringsreglerna.

I Huddinge kommun tillämpas fritt skolval vilket innebär att vårdnadshavare får önska vilken skola deras barn ska placeras i. Reglerna för antagning skiljer sig åt beroende på om det är en kommunal eller fristående verksamhetsutövare.

Vid platsbrist inom den kommunala organisationen måste kommunen ta hänsyn till den relativa närhetsprincipen före vårdnadshavarnas önskemål om placering i en viss skola. Det innebär att det så kallade närhetsvärdet kan ge företräde till en viss skola för elever med längre avstånd till skolan framför elever boende nära skolan.

Balingsnässkolan har ett stort antal elever som får företräde genom den relativa närhetsprincipen i och med att skolan ligger i ett ytterområde. Detta skapar en kedjereaktion där elever boende i Balingsnäs som inte kan få en skolplacering nära hemmet i sin tur skjuter andra elever längre från sin närmaste skola.

Fristående aktörer har normalt ett eget kösystem vilket innebär att det inte finns några garantier för att elever i närområdet bereds plats på skolan. Om Östra Balingsnäs blir fristående finns därmed inga garantier för hur många elever från närområdet som söker och bereds plats på den nya skolan.

Om underskottet på elevplatser för boende i närområdet kvarstår krävs ytterligare skolplatser i området för att lösa problemet med att elever i centrala Huddinge inte kan beredas en elevplats nära hemmet. En fristående skola innebär svårigheter för den kommunala skolorganisationen såväl ur ett organisatoriskt som ekonomiskt perspektiv då planerade samordningsvinster inte kan genomföras. Den befintliga Balingsnässkolan har behov av förbättringsåtgärder avseende den pedagogiska verksamheten såväl för elever i år F-3 som för grundsärskola, vilket skulle kunna lösas inom ramen för en ny kommunal skola i Östra Balingsnäs.

Enligt de elevprognoser som gjorts utifrån den tänkta skolorganisationen ser kommunstyrelsens förvaltning ingen risk för överetablering oavsett verksamhetsutövare om verksamheten startar senast hösten 2027.

Rekommendation för Östra Balingsnäs

Utförare av verksamhet i grundskola Östra Balingsnäs ska vara kommunal och Huddinge Samhällsfastigheter AB ska vara byggherre. Detaljplanearbetet bör starta omgående. Verksamheten planeras starta senast hösten 2027.

Solgårdsskolan

Solgårdsskolan har utpekats som lämplig för fristående verksamhet. Skolans placering bedöms inte påverka kommunens skolplanering i samma utsträckning

Datum
2020-04-23Diarienummer
KS-2020/823.272

som Östra Balingsnäs i och med sitt centrala läge med hänsyn till den relativa närhetsprincipen.

Enligt elevprognoserna som baserats på tillväxtscenariet behövs den nya skolan tidigast år 2030 sett till elevutvecklingen i närområdet. Då marken anses svårbebyggd och detaljplanearbetet riskerar att fördröja processen med den nya skolan förordades i grundskolenämndens lokalbehovsplan att detaljplanearbetet skulle starta omgående för att säkerställa att elevplatser finns tillgängliga för de elever som väntas flytta in i Storängen.

En ny skola i Solgård anses gynnsam för boende i närområdet som idag saknar en närliggande skola.

Placeringen av Solgårdsskolan i centrala Huddinge blir ett bra komplement till den redan befintliga kommunala skolorganisationen. I och med den förväntade exploateringen i Storängen uppstår ett ökande behov av elevplatser. För elever i år 7–9 planeras en ny kommunal skola (Aspen/Palmen). Den nya skolan i Solgård tillskapar de skolplatser som kommer att behövas för elever i år F-6. Om bostadsutvecklingen blir mindre än beräknat kan det uppstå ett överskott av elevplatser i området, varför bostadsutvecklingen i området måste följas noggrant.

Rekommendation för Solgårdsskolan

Utförare av verksamhet i grundskola Solgård 2:22 ska vara en fristående aktör och byggherre ska vara en extern aktör. Markanvisning och detaljplanearbetet planeras preliminärt för verksamhetsstart höstterminen 2030. Avseende tidplanen bör exploateringsarbetet i Storängen följas noggrant i grundskolenämndens lokalbehovsplan för att kunna justeras vid behov.

Ekonomi

I plan för samhällsbyggnad 2020–2024 har samtliga av kommunens lokalbehov för tiden 2020–2035 sammanställts och investeringsbehovet har summerats. Enligt tidigare beslut ska nyproduktion av verksamhetslokaler fördelas femtio procent på kommunalt ägande (Huddinge Samhällsfastigheter AB) och femtio procent på privat ägande. De projekt som redan är produktionsstartade eller har planerad produktionsstart förväntas ligga i kommunens ägo. Det innebär att i prognosen för åren 2020–2025 sker ingen ekonomisk fördelning mellan privat kontra kommunalt av nya verksamhetslokaler. För åren 2026–2035 antas varje enskilt års prognostiserade investeringar i lokaler finansieras till hälften av privata aktörer. Denna fördelning, tillsammans med kommunens övriga investeringar, ger en skuldutveckling från dagens nivå på cirka 52 tkr per capita till som mest cirka 71 tkr per capita 2027 (160 000 invånare 2035). Det kommunala skuldtaket är satt till 85 tkr per capita. Kommunens skuldutveckling är inte prognostiserad med avseende på huruvida ett enskilt objekt byggs i privat eller kommunal regi, utan med hänsyn till att det totala behovet av framför allt lokaler och infrastruktur ska tillgodoses. För perioden 2020–2035 uppgår det kommunala investeringsbehovet till sammanlagt cirka 20 mdkr, inklusive nyproduktion av bostäder. I prognosen för kommunens skuldutveckling beräknas cirka 3,5 mdkr finansieras av privata aktörer. Kostnaden för Balingsnässkolan, som sedan tidigare är planerad att

Datum
2020-04-23Diarienummer
KS-2020/823.272

byggas i kommunal regi och därmed inräknad i den prognostiserade skuldutvecklingen, ger en påverkan på kommunens totala skuld motsvarande cirka 2 tkr per capita.

Ersättning till fristående aktörer

Kommunen ersätter en fristående aktör med ett bidragsbelopp per elev som ska motsvara kommunens kostnader per elev för att driva motsvarande verksamhet i egen regi. Det följer av lag om offentliga bidrag på lika villkor. Grundbidraget för att driva verksamheten i kommunal eller i annan regi kan därför bedömas som kostnadsneutralt. Däremot kan lokalkostnaden för en ny skola i egen regi avvika från det lokalbidrag som lämnas till en fristående aktör. Lokalbidraget beräknas på kommunens genomsnittliga lokalkostnader. Om kostnaderna för skollokaler ökar innebär det att lokalbidraget i sin tur ökar.

Lokalbidraget beräknas på samma sätt för alla externa aktörer som tar emot elever från Huddinge, såväl fristående skolor som kommunala skolor i en annan kommun.

För att ytterligare belysa de ekonomiska aspekterna har en utredning gjorts för att beskriva frågan, se bilaga 5.

Förvaltningens synpunkter

Den utredning som kommunstyrelsens förvaltning gjort i samråd med barn- och utbildningsförvaltningen visar att kommunfullmäktiges tidigare beslut bör kvarstå. Beslutet kompletteras med nedanstående rekommendationer.

Rekommendation för Östra Balingsnäs

Utförare av verksamhet i grundskola Östra Balingsnäs ska vara kommunal och Huddinge Samhällsfastigheter AB ska vara byggherre. Detaljplanearbetet bör starta omgående. Verksamheten planeras starta senast hösten 2027.

Rekommendation för Solgård

Utförare av verksamhet i grundskola Solgård 2:22 ska vara en fristående aktör och byggherre ska vara en extern aktör. Markanvisning och detaljplanearbetet planeras preliminärt för verksamhetsstart höstterminen 2030. Avseende tidplanen bör exploateringsarbetet i Storängen följas noggrant i grundskolenämndens lokalbehovsplan för att kunna justeras vid behov.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Beslutet innebär inga juridiska konsekvenser.

I plan för samhällsbyggnad 2020–2024 har samtliga av kommunens lokalbehov för tiden 2020–2035 sammanställts och investeringsbehovet har summerats.

Investeringskostnaden för Balingsnässkolan, som sedan tidigare är planerad att byggas i kommunal regi är inräknad i den prognostiserade skuldutvecklingen.

Driftskostnader hanteras inom ramen för ordinarie mål- och budgetprocess.

Datum
2020-04-23

Diarienummer
KS-2020/823.272

Camilla Broo
Kommundirektör

Ralph Strandqvist
Tf. ekonomidirektör

Bilagor

- Bilaga 1. Plan för samhällsbyggnad och lokalförsörjning i Huddinge 2020 med utblick till 2035
- Bilaga 2. Grundskolenämndens lokalbehovsplan 2020–2022 med utblick till 2035
- Bilaga 3. Beslut KF 17 december 2018 § 39 Huddinge kommuns framtida förskolor och skolor – ställningstagande gällande utförare
- Bilaga 4. Utredning grundskola Östra Balingnäs och Solgård
- Bilaga 5. Utredning driftekonomi, Östra Balingnäs

Beslutet ska skickas till

Grundskolenämnden